

Denna önskan, hvars uppfyllande skulle, jag är derom förvissad, vara för vårt kära fädernesland i högsta grad välgörande, kan dock icke gå i fullbordan så länge Riksbanken systematiskt hindras från förkofran genom att år ut och år in beröfvas sin vinst, som användes för att gälda Statens utgifter. På sätt af Kongl Maj:ts Proposition angående Statsverkets tillstånd och behof inhemtas, har Regeringen äfven denna gång tagit denna vinst i anspråk, utan att låta Riksbanken behålla ens någon del af densamma.

Jag får derföre vördsamt yrka,

att Riksdagen behagade besluta, det Riksbanken af sin årliga vinst tillåtes behålla *minst* 1,000,000 Riksdaler, hvilken användes till Riksbankens konsolidering och till utvidgande af dess verksamhet.

Om remiss af denna motion till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1869.

Edvard Frisk.

N:o 37.

Af Herr **Hazelius, Johan August:** *Angående återinförande i Bevillnings-stadgan af en föreskrift om skyldighet för husbonde eller arbetsgifvare att ansvara för tjenstehjons eller arbetares alla utskylder.*

Ända till år 1864 fanns i bevillningsförordningarne stadgande derom, att handlande, fabriks- eller annan näringsidkare skulle ansvara för utskylder, som blifvit påförda de hos honom sysselsatte handels- eller fa-

briksbetjenter samt gesäller och andra arbetare jemte deras hustrur och barn, med rättighet för honom att göra sig godtgjord genom afdrag å den skattskyldiges aflöning eller arbetsförtjenst. Men vid 1863 års riksdag inskränktes denna skyldighet och rättighet till de tjenstehjon och arbetare, som endast skulle erlägga *personela* utskylder; så att när bevillning efter *andra artikeln* ifrågakom, några utskylder icke kunde affordras någon annan än den skattskyldige sjelf. Grunden för denna förändring är utan tvifvel att söka uti önskan och förhoppningen, att bemälde skattskyldige skulle sjelfmant lemna sitt lilla bidrag till fyllande af Statens och kommunens behof, utan att i detta afseende behöfva stå under någon särskild kontroll. Det är en af sednare tiders många lagstiftande åtgärder, der man synes endast haft för ögonen att bereda frihet, utan att taga i betraktande om denna frihet varit nödig eller nyttig, och om icke tvärtom det sjelfsväld, den bereder, varit skadligt både för samhället och den enskilde. Den vunna erfarenheten har också här visat, att förhoppningarne öfverallt blifvit gäckade. Sedan man afskaffat den förut befintliga kontrollen å arbetarebefolkningens skatter, hafva dessa till största delen utblifvit. För att lemna ett exempel härå, anhåller jag att här få bifoga vederbörande tjenstemans uppgift för Stockholm för år 1867, hvaraf visar sig, att medan de *levererade* kronoutskylderna utgjorde 587,839 R:dr 54 öre, erlagda af 46,494 personer, så uppgingo de *afkortade* kronoutskylderna för samma år till 78,987 R:dr 91 öre, påförda ett antal af ej mindre än 31,878 personer, hvartill kommer utestående utskylder, *beroende på indrifning*, af hvilka endast en mindre del antages kunna inflyta, 21,855 R:dr 54 öre, påförda 1,649 personer.

Häraf framgår, att af omkring 80,000 skattskyldiga ett antal af ej mindre än omkring 33,500 personer i Stockholm alls icke betala sina utskylder till Kronan. Att de icke heller betala sina utskylder till kommunen, hvilka uppgå till mer än dubbelt denna summa, är gifvet. Ett sådant förhållande är icke blott menligt för Statens och kommunens kassor, utan, hvad än värre är, det bidrager i hög grad att alstra sedeförderf och en missaktning för pligterna mot Staten, som går i riktning till samhällsupplösning. Det är nemligen solklart, att en mycket stor del af dessa afkortningar alls icke kan härröra från oförmåga att betala den ringa skatten, utan från ett olyckligt begär att begagna det tillfälle, som genom en slapp lagstiftning öppnats, att undandraga sig fullgörandet af sina åligganden. Flere större arbetsgifvare här i staden hafva sagt mig, att de, under den långvariga föregående tid, då de ansvarat för sina arbetares utskylder, aldrig häraf haft den ringaste förlust. Nu deremot vet arbetaren, att han endast behöfver förneka sig ega några tillgångar, för att vinna be-

frielse från skatten, och han begagnar sig deraf. Denna hvarje år upprepede offentliga osanning från en hel samhällsklass kan icke annat än återverka förderligt; och, i stället för att söka uppfostra arbetaren till en god medborgare, motverkar Staten genom slappa lagar detta mål. För uppborrdsmannen är det omöjligt att annat än undantagsvis hos den tredskande uttaga skatten, ty infinner han sig för att i exekutiv väg uttaga den, mötes han naturligen med den förklaringen, att ingenting annat finnes att taga än gångkläderna och det torftiga boet; och det står icke i hans magt att hos hvar och en passa på i samma ögonblick som denne uppbar sin arbetsförtjenst.

För att få ett slut på det nu omförmälda missförhållandet, isynnerhet i städerna, der missbruken tvifvelsutän äro störst, anhåller jag att Bevillnings-Utskottet, till hvilket denna motion torde få hänvisas, behagade på det allvarligaste behjerta,

återinförandet af ett lämpligt stadgande i Bevillnings-förordningen derom, att husbonde eller arbetsgifvare, åtminstone i städerna, ansvarar för de hos honom sysselsatta tjänstehjons eller arbetares ej blott personela utan äfven öfriga utskylder, med rättighet att godtgöra sig genom afdrag å den skattskyldiges aflöning eller arbetsförtjenst.

Stockholm den 28 Januari 1869.

Joh. Aug. Hazelius.

Enligt 1867 års kronoräkenskaper för Stockholms stad hafva *Kronoutskylder* för samma år blifvit:

Afkortade	för 31,878 personer	med R:dr	78,987,91
Balancerade	» 1,649 dito	» »	21,855,54.
(beroende på indrifning)			
Levererade	för 46,494 dito	» »	587,839,54.
Summa	80,021 personer	R:dr	688,682,99.

intygar Stockholms stads kronouppbörds-kontrollkontor den 25 Januari 1869.

R. Sjögren.